

СТУДЕНТСКИ КОРАК

АКТИВИСТКИЊА ЦЕНТРА БОНА ФИДЕ ИЗ ПЉЕВАЉА САБИНА ТАЛОВИЋ
У РАЗГОВОРУ ЗА „СТУДЕНТСКИ КОРАК“

Економски зависне жене толеришу насиље

■ „Насиље у породици је прва линија фронта у рату против жена.“ Перл Клиц

Економска зависност један је од најчешћих разлога што жене трпе насиље, оцјенују у НВО Отворени центар Бона Фиде. Велики проблем, по мишљењу наше саговорнице, представља и традиционализам.

Према истраживању Организације за европску сигурност и сарадњу из 2018. године, свака трећа жена на Балкану трпи неки облик насиља, а свака друга је у неком тренутку била жртва. Насиље „не бира“ године, образовање, друштвени статус...

Активисткиња Центра Бона Фиде из Пљеваља, Сабина Таловић, казала нам је да се жене најчешће обраћају за помоћ због физичког насиља.

– Физичко насиље никад на крају не буде примарно већ иницијална каписла због које се жене јављају. Има ту разних облика насиља. У последње вријеме на нашим просторима је преовладало економско насиље, због кога жене трпе, а значајан фактор су патријархални обрасци и модели, традиција која их обликује – објашњава Таловић.

Због тога, Бона Фиде појачава рад на програмима економског јачања жена.

Таловић наводи да постоје

Чланови НВО Отворени центар Бона Фиде

различити мотиви због којих жене трпе насиље и остају у њему. Патријархат, који је дубоко укоријењен у нашој традицији, је основни разлог трпљења. Потом, баријере да жена напусти насилника су недостатак средстава, финансијски зависно дијете, незапосленост жене, ограничен приступ новцу, што све иза-

зива страх од живота без мужеве подршке.

Таловић сматра да институције овај проблем не рјешавају адекватно.

– Посматрају га као кућни

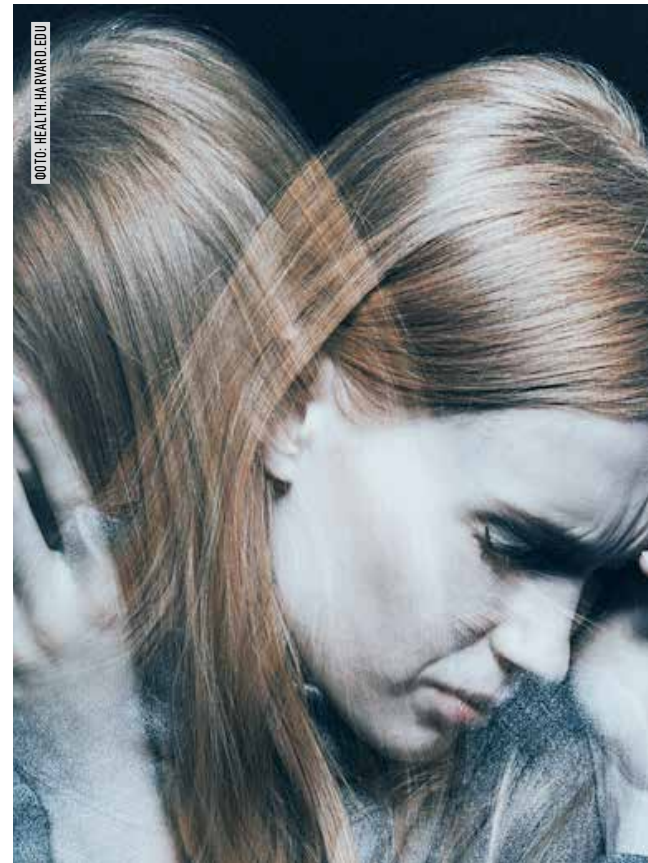
проблем, а не као криминал у коме једна особа физички напада другу – додаје Таловић.

Она истиче и традиционалне идеологије.

– Много жена је научено

Сабина Таловић

Жене често рационализују понашање насилника – „кривца“ проналазе у алкохолу, незапослености...

да не вјерује у развод као алтернативу. Жене сматрају да су одговорне за функционисање брака па брачни бродолом доживљавају као лични неуспјех – појашњава Таловић.

Жене, како додаје, често рационализују понашање насилника. „Кривца“ проналазе у алкохолу, незапослености итд.

– У Центру жене дочека емпатија, солидарна женска подршка и оно што је најбитније – вјеровање у њихов исказ – истиче Таловић.

Саговорница наводи да су жртве при првом сусрету изузетно уплашене и да им је често неопходна хитна медицинска помоћ. Центар има 12 кревета који су ријетко попуњени, па у сваком моменту могу примити жене и њихову дјецу. Бона Фиде организује социјално-едукативне третмане, који се састоје из двије радно-окупационе терапије, па жене тим путем покушавају да излече ране и изборе се са ситуацијом

– У Центру жене дочека емпатија, солидарна женска подршка и оно што је најбитније – вјеровање у њихов исказ – истиче Таловић.

Саговорница наводи да су жртве при првом сусрету изузетно уплашене и да им је често неопходна хитна медицинска помоћ. Центар има 12 кревета који су ријетко попуњени, па у сваком моменту могу примити жене и њихову дјецу. Бона Фиде организује социјално-едукативне третмане, који се састоје из двије радно-окупационе терапије, па жене тим путем покушавају да излече ране и изборе се са ситуацијом

– Некад у примарну, а некад у ону из које су отишле, па покушавају да изгледе ситуацију и поправе живот. Добар проценат жена одлучи да настави живот са дјецом самостално – наводи Таловић.

Она подсећа да је наша држава у првих пет ратификовала Истанбулску конвенцију, која представља први обавезујући документ Савјета Европе, и која предвиђа формирање оваквих организација. Женске организације и НВО сектор имају право да предлажу Оперативном тиму идеје о сузбијању насиља у породици.

– Његов значај је психолошки и представља степену у борби против насиља над женама – закључује Таловић.

Уз несебичну подршку, жене савјетују само да буду субјект свог живота, да саме

Бона Фиде организује социјално-едукативне третмане, који се састоје из двије радно-окупационе терапије, па жене тим путем покушавају да излече ране и изборе се са ситуацијом

доносе одлуке. Све друго, сматра Таловић, могло би да буде штетно и за жртве, и за Центар као организацију.

На питање за шта се жртве најчешће определиле након изласка из Центра, саговорница одговара да је то – повратак у породицу.

– Некад у примарну, а некад у ону из које су отишле, па покушавају да изгледе ситуацију и поправе живот. Добар проценат жена одлучи да настави живот са дјецом самостално – наводи Таловић.

Она подсећа да је наша држава у првих пет ратификовала Истанбулску конвенцију, која представља први обавезујући документ Савјета Европе, и која предвиђа формирање оваквих организација. Женске организације и НВО сектор имају право да предлажу Оперативном тиму идеје о сузбијању насиља у породици.

– Његов значај је психолошки и представља степену у борби против насиља над женама – закључује Таловић.

Селма ЂУРЂЕВИЋ

У РАЗГОВОРУ С ЉИЉАНОМ РАДОВИЋ

Цртање,
моја
слобода

Страна 2

МАГАРЦИ ГЕНИЈАЛЦИ УЖИВАЈУ НА ФАРМИ У МАРТИНИЋИМА

Магарећи
дан прави
је сан

Страна 4

СУСРЕТ СА НИКОЛОМ ПЕТРИЋЕМ,
ИНСТРУКТОРОМ САЛСЕ

Таленат је ријеч,
упорност
води успјеху

Страна 2

СУСРЕТ СА НИКОЛОМ ПЕТРИЋЕМ, ИНСТРУКТОРОМ САЛСЕ

Таленат је ријеч, упорност води успјеху

■ Дјевојке воле када виде да мушкарац зна да плеше, јер кроз плес мушкарци науче да воде партнерке, да комуницирају с њима, не само говором већ покретом тијела... То, на неки начин, мијења и друштво – људи науче да комуницирају кроз плес што је јако битно – каже Петрић

Бројни су начини за лично усавршавање и раст – учење страних језика, свирање инструмената, тренирање... За здравље и лијепо обликовано тијело, осим теретане, добар је плес. Плесним покретима учимо тијело да избјегне свакидашњу рутину и постане сензуалније и привлачније. Плес је некада био оличење елеганције. Представља једну од најстаријих умјетности – може се рећи да постоји отада постоји и друштво. Присутан је у свим културама.

У „Студентском кораку” осврћемо се на карипске плесове, нарочито салсу и баћату. О овим, модернијим, плесовима разговарали смо с дугогодишњим инструктором, **Николом Петрићем**.

– Салса настаје 1940. године на Куби и Порторику. Садржи ритмове и фигуре осталих карипских плесова као што су румба, меренге, мамбо, ча-ча... Салса се игра уз осам тактова и у различитим стиловима као што су кубански, порторикански, колумбијски, Л.А. Њујорк-салса и много других. Можемо играти у линији, у пару или тзв. казину, и у „руеди де казино” гдје парови формирају круг, те уз комбиновање разних фигура долази до промјене парова – појаснио је Петрић.

Он додаје да су, осим салсе, популарни и меренге, кизомба...

– Меренге је национални плес Доминиканске Републике. Кизомба је знатно старија од осталих карипских плесова, потиче из Анголе, а у својим фигурама, осим што садржи сензуалне покрете тијела, има и визуелне елементе танга. Наравно, ту је и баћата, један од најпознатијих карипских плесова. Код плесних парова често можемо да уочимо праву љубав према плесу, а то је посебно изражено у баћати – плесу љубави и романтике – истиче Петрић.

Салса се може плесати у пару, но – влада увјерење да је „више за дјевојке”.

– У нашој земљи има заинтересованих мушкараца за ту врсту плеса,

Код нас још има предрасуда да плес није за мушкарце...

али на часовима дјевојке увијек чине већину. Код нас још има предрасуда – да плес није за мушкарце, да мушкарац који се бави плесом у ствари није мушкарац итд. Све то, наравно, није тачно. Дјевојке воле када виде да мушкарац зна да плеше, јер кроз плес мушкарци науче да воде партнерке, да комуницирају с њима, не само говором већ покретом тијела... То, на неки начин, мијења и друштво – људи науче да комуницирају кроз плес што је јако битно – каже Петрић.

● **За салсу кажу да је плес завођења, а да је баћата наставак, у коме се пар још боље упознаје. Колико има истине у томе?**

– За салсу можемо рећи да је плес завођења, али ја бих га прије описао као

забавнији плес. И по ритму, салса је разигранија, веселија, бржа, пуна компликованијих фигура... Завођење бих оставио за баћату јер је то сензуалан плес, пун љубави, емоције и романтике. Када се игра баћата у пару људи су приснији, остварују бољи контакт. Плесни партнери се боље упознају у баћати.

● **Понекад је тешко сасвим различовати салсу од баћате. Могу ли се учити заједно или постоје одвојена правила?**

– Наравно да је тешко одвојити салсу од баћате јер на журкама широм свијета, па и код нас, један плес стално прати други. Салса и баћата се могу учити истовремено, јер имају доста заједничких покрета и карактеристика, иако је салса разигранија. Често поредимо ова два плеса са, на примјер, гитаром и клавиром. Можда се неће сви сагласити, али за салсу кажемо да је као гитара јер ју је тешко научити, можемо се усавршавати, али како научимо – тако нам остане. С друге стране, баћата је као клавир – брже се научи, али се усавршава годинама. За салсу треба мало више труда што се тиче покрета. Кад једном научите фигуру она остане таква, само што можете својим покретом тијела да је украсите. Код баћате брзо научите фигуре, али их вашим покретом тијела можете доста измијенити.

● **За салсу можемо рећи да је плес за умарање. Може ли се рећи да се током баћате наше тијело одмори?**

– Салса је захтјевнија од баћате, јер је пуна фигура и украса. Салсу плешемо уз пјесме које трају два и по до три минута. У баћати тијело одмара, а ритам је знатно спорији.

Кристина РАДОВИЋ

У РАЗГОВОРУ С ЉИЉАНОМ РАДОВИЋ

Љиљана Радовић

Цртање, моја слобода

Цртање је облик комуникације који омогућава испољавање енергије, мисли и осјећања, поручује студенткиња Факултета графичког дизајна и мултимедија, **Љиљана Радовић**. Цртање је дио дјечјег стваралаштва, јер се још у раном дјетињству кроз цртеже изражава машта, почињу процеси размишљања и разумијевања, истиче наша саговорница. Баш зато, када је уписала факултет, Љиљана се вратила у дјетињство.

– Имала сам дилему између модног и графичког дизајна. Одабрала сам графички, јер у њему могу да комбинујем

Када је нерасположена или емотивно узрујана има највећу инспирацију и вољу за цртањем, јер у њему проналази рјешење проблема. Више је инспиришу природа и околина, него људи, јер је то оно што јој покреће мисли. Младој умјетници цртање доноси унутрашњи мир, опушта је.

– Нијесам вјеровала да кроз цртање можемо толико тога испољити. Прије свега слободу да својим мислима и осјећањима управљам на мало другачији начин, можда чак и лакши – додаје она.

Наша саговорница истиче да је цртање начин и да у

Љиљана Радовић

разне идеје и шаљем визуелне поруке другима – објашњава она. Љиљана Радовић сматра да за цртање није потребан само таленат, већ и жеља. На почетку студија, како додаје, није имала нарочито изражен таленат, већ су га „пробудиле” жеља, труд, упорност и стрпљење. На факултету, током семестра, окупирана је многобројним обавезама, а главне су креирање нових радова, комбиновање разних умјетничких техника.

– За све те цртеже била је неопходна инспирација. На почетку нијесам била инспирирана, али сам имала јак мотив да утичем на свој начин размишљања, као и на вријеме када ћу цртати, јер оно је пресудно за добар рад – каже наша саговорница.

другима пробуди емоције. Такође, кроз цртеже људи могу да је окарактеришу као особу и да уоче њен поглед на стварност. Љиљана представља себе и оно по чему се разликује од других.

– Цртање бих препоручила свима, чак и онима који не желе да се баве овом професијом, јер на тај начин скрећу пажњу од реалног свијета. Битно је за лични развој сваког појединца – увјерена је.

Умјетност је једноставна. Машту има свако, треба је само изразити. Неко црта с разноврсним бојама, неко црно-бијелим, али суштина је иста.

– За цртање није потребно много – једна оловка и папир – закључује Љиљана Радовић.

Милица ДЕНДИЋ

Салсу учимо сваког дана

Нашег саговорника чланови плесне школе често питају колико је времена потребно да савладају салсу.

– То је јако опширан плес, за учење су потребне године, али основне фигуре се могу савладати за три до четири мјесеца – каже Петрић.

Он се бави салсом више од седам година и каже да је још није савладао.

– Сваки нови покрет додаје ново искуство, што значи да можемо и сами да измишљамо и комбинујемо покрете све док не реметимо ритам и изглед фигуре. Салсу учимо сваког дана. То се односи и на остале карипске плесове. Салсу није било тешко научити, али има веома компликованих корака. Битан је само труд. Кад вам се нешто допадне брзо се савлада – истиче Петрић.

Учење карипских плесова

Једно од неизбјегних питања које занима људе који се не баве плесом је – морамо ли бити талентовани да бисмо научили кораке.

– Наравно да није потребан таленат за учење карипских плесова и свака особа која има жељу може их савладати. Ипак, потребна је посвећеност на часовима, да су чланови редовни и да буду упорни у учењу корака.

Често кажем да се човек роди са свим талентима, само неке савладамо тј. будемо упорни па их савладамо, а неке таленте потиснемо.

Таленат је само ријеч, а упорност и жеља да се научи је нешто много више. Ко има жељу може савладати, не само плес, већ све у животу – закључује Петрић.

Кликни на опцију „стварност”

Медији и интернет несумњиво креирају мишљења, ставове, обликују начин и стил живота појединаца одређујући их на одређене акције у друштвеном и психосоцијалном контексту, навео је социолог Радивоје Богавац

Иако нам омогућава комуникацију с породицом и ближњима у иностранству, брзу и лаку доступност многобројним информацијама, олакшава плаћање рачуна, упознавање занимљивих личности, откривање далеких дестинација, дијељење знања и слично, уколико га не користимо на прави начин, интернет може оставити велике последице на сваког човјека.

Анкета у којој смо испитали 100 младих људи, доби од 15 до 25 година, указала је на велики проблем - интернет зависност (Internet addiction disorder). Више од половине испитаника рекло је да свој живот не може замислити без мобилног телефона, док једна трећина проводи више од пет сати дневно уз мобилни телефон, компјутер и друге уређаје, најчешће „сурфујући” интернетом, односно друштвеним мрежама.

Друштвене мреже и интернет постали су примарни фактор социјализације. Осим многобројних позитивних страна интернета, постоје и оне мање добре које некад не примјећујемо. Друштвене мреже могу нас учинити мање друштвеним, доступне информације мање информисаним, а превелика употреба виртуелних платформи - аутистичним. Ова контрадикторност постала је горуће питање данашњице.

Сужавање поља

– На мрежама је присутно и „сужавање поља” које утиче на наше ставове и увјерења. Наиме, друштвене мреже прате садржаје које бирамо и кликовима сортирамо. У наредном периоду прикажу нам се често или се искључиво нуде као опција. На тај начин се сужава интересно видно поље корисника и спречава ширење интересовања и другачијих опционих праваца, а битно каналишу оквири размишљања и дјеловања корисника – појаснио је социолог.

Медији и интернет несумњиво креирају мишљења, ставове, обликују начин и стил живота појединаца одређујући их на одређене акције у друштвеном и психосоцијалном контексту, навео је социолог Радивоје Богавац. Он је указао на проблеме који могу настати усљед превелике конзумације виртуелног садржаја.

Богавац је упозорио да употреба мобилних телефона и друштвених мрежа има вишедимензионалне последице на социјални и друштвени живот људи, да тиме што непрестано дијелимо пажњу између свог непосредног - реалног окружења и виртуелног простора друштвених мрежа настају бројна и унакрсна дејства на наше процесе опажања, перцепцију и памћење.

– Мијења нам се опажање времена и простора. У последице колективне опсесије да се непрестано буде на мрежи спадају губитак контроле, преоптерећеност, лутање пажње, осјећај залутаности у виртуелном лавиринту или осјећај да смо нешто битно пропустили. Када смо конектовани на сајбер простор он нам просто „гута” вријеме у реалном протоку, на начин да када се „вратимо” у реални свијет схватимо да је много више времена прошло него што смо мислили. Та чињеница може утицати на социјалну адаптивност и функционисање човјека у реалном свијету у смислу уклапања у свакодневне обавезе и рутину – објаснио је Богавац.

Он је додао да популацији све теже пада да се усредсреди на различите медијске и реалне ситуације.

– То је преоптерећујуће и неминовно води процесу излагања стресу. Истовремено бављење различитим информацијама, појмовима и брзи преласци из виртуелног у стварни свијет доводе до „неусаглашавања перцепције” и отворене могућности мијешања различитих домена виртуелног

Радивоје Богавац

Важно је медијско описмењавање

Ако знате како да користите ваше уређаје, критички анализирајте све садржаје којима приступате, водите рачуна о садржини сопствених профила на друштвеним мрежама, интернет може бити веома позитивно и корисно искуство. Баш из ових разлога, како Богавац сугерише, врло је важно медијско описмењавање.

– Један вид превенције је радити на програмима

медијске писмености кроз процес образовања и увођења информативних платформи.

Ту би се користиле друштвене мреже и материјали који би се пласирали путем мрежа, и пратили трендови уз одговарајуће интересовање младих и то у облику онлајн алата (ГАФ-ови, хаштагови, видео материјали, стикери, онлајн језик) – закључио је саговорник.

и стварног. То, потом, доводи до погрешног доживљаја реалности, социјалне неадаптивности, конфузије и конфликта са окружењем – прецизирао је наш саговорник.

Све ове околности могу утицати на човјека у његовом социјалном окружењу и створити му проблем у интеракцији с људима у стварном животу.

Богавац је навео и да друштвене мреже могу утицати на психофизичко здравље људи.

– Одваја се ментално и физичко дјеловање и долази до дјеловања само менталног у равни друштвених мрежа. Човјек се одваја од реалног поимања стварности и гради односе с другим људима на основу менталне платформе која се формира с обзиром на природу комуникације – додао је социолог.

Он напомиње и да нас коришћење телефона успорава у обављању свих осталих радњи у свакодневном животу, од вожње аутомобила и брзине реаговања до куповине у маркетима.

Он је упозорио да оваквим савременим начином комуникације може да се изазове својерестан аутизам у читању постуралних, вокалних и фазијалних експресија.

– Популација запада је у ситуацији да не умије да „чита” говор тијела, да не препознаје промјене на људском лицу, боју гласа и на тај начин не може да тумачи невербалне сигнале комуникације који су, такође битни у људској интеракцији. На овај начин људи доводе себе у сиву зону погрешног тумачења особе с којом граде однос, остајући ускраћени за веома битан агенс тумачења и

доживљаја саговорника – казао је Богавац.

Он је примијетио да људи, користећи интернет, често запоставе и своје физиолошке потребе.

– Не узимају храну, воду, присутно је неспавање у континуитету, што доводи до оштећења вида, физичког изнуривања организма – појаснио је наш саговорник.

Неправилан положај тијела, спортске игрице, неупражњавање стварних физичких активности, могу довести човјека до губитка осјећаја за реално дјеловање.

Када је у питању идентитет и спознаја система вриједности, Богавац је констатовао да, уколико човјек жели да буде прихваћен на друштвеним мрежама, мора да гравитира наметнутим и пропагираним обрасцима и на тај начин се „уклапа” у прихватљиве групације мишљења. То значи да у процесу креирања личног мишљења, ставова и увјерења на основу којих се базирају наше персоналне и друштвене акције, примарни утицај имају медији, односно друштвене мреже.

„Бити у тренду”, „дијелити” свакодневицу с великим бројем људи, идеални изглед и савршена фотографија, трка је у којој учествује већина, свјесно или несвјесно.

Порука коју вам ми шаљемо је да пробате да искористите мобилни телефон тако што ћете (када прође пандемија корона вируса) некога позвати у шетњу, разговарајте лицем у лице, занимајте се неким спортом. Одложите мобилне телефоне на неколико сати и доживите стварност.

Маја РАКОВИЋ

У последице колективне опсесије да се непрестано буде на мрежи спадају губитак контроле, преоптерећеност, лутање пажње...

МАГАРЦИ ГЕНИЈАЛЦИ УЖИВАЈУ НА ФАРМИ У МАРТИНИЋИМА

Магарећи дан прави је сан

Они су симбол тврдоглавости, упорности и издржљивости. „Њихове године” дио су књижевности Бранка Ћопића који је описао раздобље када су млади несташни, својеглави и отпорни на приче и савјете других. „Магарци генијалци”, дивна и симпатична створења, имају несвакидашњи дом недалеко од Подгорице.

Фарму магараца у Мартинићима саградио је 26. априла 2015. орнитолог **Дарко Савелић**. На идеју је дошао присјећајући се честих путовања од прије 20 година кроз мјеста Острос и Владимир, ка Улцињу, гдје се није могло проћи аутом од магараца који су лежали по путу. Возачи су морали да их тјерају с коловоза да би наставили путовање. Данас је то права ријеткост јер је магарац постао једна од најугроженијих животињских врста у Црној Гори.

– Идеја ми је била да сачувам магарце од изумирања као дио црногорско природно-културне баштине – каже Савелић.

Према Попису стоке и кошница из давне 1945. године, ове животиње биле су дио домаћинства. Тада је укупно било 6.284 магаради, а данас нема више од 150 јединки. На мартинићкој фарми има их 40 од чега је већина купљена, неки ради азила, да би били сачувани од мучења, глади и тешког рада, а неки су само наставили лозу. Недавно је магарица Дрита на свијет донијела Зану, чије име

Магарци на Тргу Магарице Марте

на албанском значи вила. Сву пажњу посјетиоци поклањају овом младунчету, па је Ханс, вјерни пас чувар, постао љубоморан и почео да једе магарећу храну. Коке и ћурке сваког часа се оглашавају, дајући до знанја да су и оне ту. Пасивни посматрач је наранцасто-бијели мачак, кога са ау-

томобила на коме се сунча ни миш не би натјерао да се помјери. Права лијенштина.

На Тргу магарице Марте стоји и чека четрдесеторо магаради не би ли од којег посјетиоца добила мало шаргарепе или неког другог поврћа и воћа, које је иначе и улазница на

фарму. Колико особа, толико и килограма хране. За већину, једина уочљива разлика између магараца би била боја, али за Дарка Савелића сваки је јединствен.

– Они имају посебну причу, онашање, однос и сваки од њих различито приступа човјеку – нагласио

Магареће млијeko

Магареће млијeko је изузетно здраво. Садржи два одсто протеина који помажу у јачању имунитета, првенствено код лијечења плућних болести (кашаљ, бронхитис, упала плућа, итд.). Суви кашаљ, познатији у народу као магарећи кашаљ, медицина још није успјела да излјечи, али традиционално се лијечи овим млијekom. Такође, постоји легенда да се Клеопатра купала у магарећем млијeku и да је то био разлог њене љепоте – указао је наш саговорник само на неке од корисних својстава и занимљиве чињенице у вези овог производа.

је Савелић. Магарећи дан прави је сан! Он је бесконачно дуг, рада нема, а слободе не фали, као ни љубави.

На фарми је и Музеј магараца који богато говори о прошлости ових животиња. Ту су запрете и оруђа коришћена на селу. Такође, ту је и кућак за одлагање отпада од пластике и метала, који ће бити рециклиран. Измет од магараца се компостира (поступак биолошке разградње органских материјала) и користи као органско ђубриво.

Циљ је да се од природе ништа не узме и изврши велики позитивни утицај на њу – напомиње Дарко Савелић само неке од еколошких циљева фарме.

Петра МАРКОВИЋ

ТИВАТ – МАЛО ПРИМОРСКО МЈЕСТО КОМЕ СЕ МНОГИ ВРАЋАЈУ

Љепота „испливала” у први план

Тиват је град ведрине, најљепших залазака сунца, спој историјских и савремених здања, допадљив због разноликости, због чега му се многи људи враћају.

Ако сте шетали Пинама, сигурно сте чули звуке хармонике, галебова и дјечије граје. Неки су шетали корзом, док су други испијали пића у кафићима, уживајући у дивној атмосфери. Данас, умјесто људи чућете галебове јер, због вируса који хара свијетом, Тивћани дане проводе у кућама. Љепота града „испливала” је у први план.

Постоји неколико легенди о називу Тивта, а најпознатија међу њима је да потиче од илирске краљице Теуте. Након смрти супруга Агрона (231. г.п.н.е.), који је оснивач илирског краљевства, Теута је владала из Рисна, а љетњиковца јој се налазио у Тивту.

Овај град посједује највећу зграду на обали Бококоторског залива, која је стара више од 500 година. Ријеч је о љетњиковцу Бући. Ренесансни љетњиковца је изграђен по наредби Михаила и Николе Буће, у XVI вијеку. Састоји се из пет објеката: куће за становање, црквике-капеле посвећене св. Миховилу, економске куће и куле с

монументалном улазном капијом. Данас унутрашњост ове грађевине служи као галерија, а њен врт је намијењен за концерте, књижевне вечери и представе.

Пар корака ниже, с лијеве стране, налази се дуго шеталиште и најстарији брод Морнарице Црне Горе, школски брод „Јадран”. Кренете ли десно, улазите у нови „свијет”, што би се допало љубитељима луксузних дестинација. Осврнемо ли се на прошлост, на овом мјесту је крајем XIX вијека изграђена војна поморска лука „Арсенал”. Подигла га је Аустроугарска царевина и захваљујући томе овај град је процвјетао. Након Другог свјетског рата „Арсенал” постаје Ремонтни завод „Саве Ковачевића”. Многи би вам рекли да су то била љепша времена, јер је ова фирма била симбол града и сигурно радно мјесто за велики број људи. Прије 14 година купио је **Питер Манк** и тако настаје марина Порто Монтенегро, препозната по луксузним радњама, хотелу с пет звјездица, апартманима, ресторанима, музеју наутике и Јахтинг клубу. По изласку из Порта, прошетате сељановским плажама и дочекајте залазак сунца, јер је то

најљепши приказ у овом граду. Међу бококоторским заливима, Тиватски је највећи. Тиват има много плажа, а туристима је најатрактивнија „Плави хоризонти”, смјештена на отвореном мору, често претрпана купачима и са не баш најчистијом водом.

У Тивту обавезно посјетите Велики градски парк. Командант Ратне морнарице Аустроугарске, Максимилијан Даублебски фон Штернек је наредио поморцима, који су се враћали у Боку из далеких земаља, да доносе примјерке биљака које су карактеристичне за те земље. Прошетате ли парком, осим што ћете удисати свјеж ваздух, видјећете ријетке биљке, међу којима се издвајају два стабла чилеанске јеле (араукарије араукана). Цвјетни симбол града је магнолија.

У парку ћете наићи на споменик народним херојима, Милану Спасићу и Сергеју Машари. Док се ширила вијест о капитулацији Југославије, а Италијани улазили у Боку Которску, одјекнула је громогласна експлозија. Заједно с бродом „Загреб” 17. априла 1941. умрла су и два хероја, који нијесу жељели да предају брод непријатељима и оду у заробљеништво. Јуначки чин је импре-

сионирао италијанске војнике, који су дошли на сахрану, као и Французе који су снимили филм „Пламен над Јадраном”, за чији сценарио је био заслужан Меша Селимовић.

Сваке године, 13. јуна Тивћани славе свог заштитника, Св. Антуна Падуванског. У његову част је 1734. године изграђена црква у Лепетанима. Црква посједује раритет - мраморни старохришћански Криж из шестог вијека. Најстарији спорт је боћање, који се практикује од 1903. године. У Тивту се боћарска олимпијада организује од 1952. године.

Јужно од града налазе се острва Госпа од Милости, Св. Марко (Страдиоти) и Превлака (Цвјетно острво). Острво цвијећа је добило такво име јер се сматра родним мјестом разноврсне флоре. На њему је апостол Павле покрштавао становништво. Осим природне љепоте, учитећете да је држава запоставила ово мјесто и да је његов потенцијал неискориштен. Некад су га људи радо посјећивали, а данас је слика толико „тужна” да острво нема ни ноћну расвјету. На Превлаци можете посјетити манастир Св. Арханђела Михаила, једино мјесто које је уређено. За Светог Марка везује се за-

Тиват важи за најсунчанији град Боке Которске

нимљива прича. Легенда каже да су грчки богови овамо слали најбоље војнике како би се излјечили од битака и искупили гријехе. Војници су, према предању, обећали да рата више неће бити, али су обећање прекршили и опет кренули у походе. То је разбјеснило богове, који су послали олују на острво. Сви војници су погинули и због тога су Тивћани острву дали назив Страдиоти, што на грчком значи „војници”. Ово мјесто је идеално за љубитеље природе. Госпа од Милости је острвце на коме можете посјетити фрањевачки самостан и цркву Госпе од Милости, која датира из XV вијека.

Врмац вам нуди Тиват „на длану”. Ова планина и полуострво има пет врхова, међу којима је највиши Свети Илија. Врх Светог Вида је мјесто за аван-

туристе, пјешачење или бициклизам. Све те активности се „исплате” јер ћете добити поглед какав се ријетко виђа. Мјештани и туристи воле да долазе овдје, често роштиљају испред цркве Светог Вида која је саграђена 1327. године.

Најсунчанији град Боке Которске, Тиват, има медитеранску климу с топлим љетима и кишовитим зимама. Тиват има аеродром, оближњи Котор је удаљен 11,3 километара, док је саградања до Будве 25 километара.

Здравко Чолић је 1984. снимio спот у Тивту за пјесму „Ти си ми у крви”. Терријери најбоље описују град, јер кад једном посјетите ово мало приморско мјесто, увући ће вам се под кожу и пожељете да му се вратите.

Александра ЛАЗАРЕВИЋ